

Eminentissimi Ac Reverendissimi Domini, D. Joannis Baptistæ, Cardinalis De Luca, Theatrum Veritatis Et Justitiæ, Sive Decisivi Discursus

Ad Veritatem Editi In Forensibus Controversiis, Canonicis & Civilibus, in quibus in Urbe Advocatus, pro una partium scripsit, vel Consultus respondit ; Cum Indicibus Argumentorum, Causarum ac Rerum luculentissimis. Opus Tam Judicibus, Quam Causarum Patronis, atque omnibus in utroque Foro ...

Tractatus Primi Pars I. de Servitutibus Prædialibus, Usufructu, & utroque Retractu, Pars II. de Emphyteusi, Pars III. de Locatione & Conductione

Luca, Giovanni Battista de

Coloniae Agrippinae, 1691

Disc. II. Romana Restauri. De eadem materia Restauri, seu remissione pensionis faciendæ conductori alicujus officii, in quo acta judicialia fiant, ob calusuram Tribunalium ex causa pestis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74102](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74102)

utpotè constitutum unius anni fructiferi & operativi, quoniam annus quiescens est laborantis preparatorius, ad effectum scilicet parandi veniam non omni tempore ad locum conducibilem, nec non opportunè habendi operarios à longinqua regione venientes, quos ob viaticorum expensas magis expedit in majori numero venire singulis biennis, ac uno anno laborare, quantum ditorum laborerium importaret, ideoque annus quiescens preparatorius habendus etiam est pro fructifero, & æquè principaliter concurrente cum altero laborante ad fructuum productionem ex iis, quæ firmant DD. præsertim *Bar. Castrens. Barbos. & ceteri in l. divorzio §. si in anno ff. solut. matr.* quod scilicet si in terreno, ut fructus percipiatur, oporteat facerè segetes, itaut in uno anno quiescat, & in altero fiant sata, & fructus percipiatur, uterque dicatur æquè concurrere ad fructuum perceptionem; Controversia tamen non fuit formater decisa, sed sopita per concordiam.

ROMANA
RESTAURI.

PRO

MAXIMO RIGA CONDUCTORE OFFICII ARCHIVII,

CUM

COLLEGIO SCRIPTORUM.

Casus disputatus coram A.C. sed sopitus per concordiam.

De eadem materia Restauri, seu remissionis pensionis faciendæ conductori alicujus officii, in quo acta judicialia fiunt, ob clausuram Tribunalium ex causa pestis.

SUMMARIVM

- 1 **C**asus controversia.
- 2 De requisitis ad desalcum.
- 3 Quando hæc requisita non desiderentur.
- 4 Ponderatur circumstantia pacti quod lingua materna conceptum sit.
- 5 Susceptio casuum cum exceptione aliquorum quid in proposito operetur.
- 6 Quando dicatur deficere ipsa rei substantia, seu cessare locatio ob deficientem præsuppositum.

DISC. II.

EADEM pestis, de qua in præcedenti, hæc etiam produxit controversiam inter dictas partes; Cum enim Maximus à Collegio pro certa annua pensione conduxisset officium Archiviij sub obligatione suscipiendi in se omnes casus fortuitos, pro quibus restaurum aliquid prætereundum non posset, præterquam in casu ab-

sentia Papæ ab Urbe ultra mensem, nec non pestis vel belli, quibus casibus pro rata temporis impediti, ad aliquid teneri noluit; Atque ob pestem de anno 1656. Urbem vexantem Congregatio Cardinalium desuper deputata, inter cæteras satis providas & prudentes provisiones, istam etiam demandasset prohibendi Tribunalia, forensiumque controversiarum agitationem, undè propterea Notariorum ac titantium officia, istud præsertim Archiviij omninò per plures menses otiosa steterunt; Hinc petente Collegio conventam pensionem in singulos menses distributam, opponente verò conductore de pacto, introducta fuit disputatio coram A.C. iudice deputato.

In qua scribentes pro Collegio remissionem denegante insistebant super propositionibus generalibus derivantibus ex *cap. ponit & cap. propter sterilitatem, extra locati & l. si uno ff. eod.* quod scilicet pro hujusmodi remissione obtinenda constare debeat de damno intolerabili excedente dimidiam pensionis juxta *decis. 422. Coccini* in Curia receptam, quodque inspicere debeat fructus perceptus de tempore antecedenti, necnon expectandum sit tempus subsequens non impeditum, ad effectum compensandi damnum, seu sterilitatem istorum mensium, cum utilitate seu ubertate aliorum.

Verùm pro conductore scribens dicebam, hujusmodi inspectiones prorsus extraneas esse à casu, non solum ratione pacti expressi, quod cum aliquid plus ultra juris dispositionem operari debeat, tollit hujusmodi requisitorum necessitatem juxta magistræ *Consilium Angel. 312.* magis communiter receptum, ut in præcedenti; sed etiam ex eo, quod attenda forma conventionis constare videbatur de partium voluntate, ut hujusmodi tempus impeditum remanere deberet extra contractum, utpotè sub eo non comprehensum, itaut locatio & conductio in hoc tempore suspensa, seu resoluta esse deberet, juxta *cons. 78. Socini jun. vol. 1. approbatum apud Laderch. cons. 14. in fine Surd. cons. 383. pariter in fine, ut latius in præcedenti.*

Quod tres circumstantiæ corroborabant, Prima nempe, quod pactum conceptum erat materna lingua, undè magis enixa partium intentio deduci videtur, ideoque dici non poterat, quod essent verba notarii à partibus non ita volita, ut in specie ponderatur apud *Laderch. d. cons. 14. & Socini d. cons. 78.* Altera quia conductor suscepit in se omnes alios casus fortuitos, ideo excepti, præcisè ad limites verborum, & juxta sensum pro conductore magis benignum & favorabilem intelligendi sunt; Durum enim ac humanæ rationi contrarium videtur, ut renunciatis legis beneficio, atque se subijciendo rigori sentiendi damnum de omnibus casibus cum ejus gravamine, & locatoris relevatione, debeat etiam in casibus exceptis subjacere juris rigori, quoniam ita semper gravatus remaneret, nunquam verò relevatus contra juris principium, ut qui in uno gravatur, in altero releveretur, ut in specie ponderatur *Surd. d. cons. 383. in fine;* Et demùm, quia licet deficientibus litibus & occasione acitandi, verè & rigorese non dicatur deficere substantia rei, cum illa consistere dicatur in ipsa causa fructuum productiva, & sic in jure seu facultate acitandi, accidens verò impediēbat majus, vel minùs exercitium, ideoque percutiebatur majorem, vel minorem fructuum & emolumentorum perceptionem, Nihilomi-

hilominus spectato effectu, deficientibus litibus & occasione actitandi, saltem improprie ipsa substantia defecta, seu impedita dicitur, vel saltem cessat causa finalis obligationis, ac etiam partium voluntas, utpote fundata in eo praesupposito consueti cursus litium & controversiarum, ex iis quae habentur per *Ancharan. cons. 402.* super deficiente obligatione conductoris vectigalium Pistorii ob discessum Papae ejusque Curiae, cum cujus praesupposito conductio pro tanta pensione facta erat cum aliis pluries *sub tit. de regalibus*, ubi latius hic punctus examinatur, quando scilicet damnum consistere dicatur in ipsa rei substantia, vel potius in fructibus. Et ex his mandatum fuit supersederi in paghis, & deinde cessato impedimento super ratis decursis pro tempore impedito controversia sopita fuit cum honesta concordia.

ROMANA

AFFICTUS OFFICII

PRO

JOANNE CAROLO LOMELLINO

CUM

HÆREDIBUS ANGELI DE PROSPERIS.

Causa resoluta per Cameram cum aliquo aquitativo temperamento.

Conductor officii notariatus an competit defalcum, seu remissio pensionis ex eo quod per Superiores prohibeatur Officiali actitare illas causas, quae prius agere solebat; Et quando renunciatio juri petendi defalcum cum susceptione omnium casuum obstet necne conductori; Et an hæc exceptio retardet processum executivum obligationis Cameralis, vel alterius pacti executivi pro solutione pensionis.

SUMMARIUM.

- 1 **C**ausa controversa.
- 2 Exceptio defalchi an retardet processum executivum.
- 3 Renunciatio casibus & defalco est valida.
- 4 Quomodo hæc renunciatio intelligenda sit.
- 5 Quando dicatur impedita rei substantia.
- 6 Locator dicitur solum locasse jus suum.
- 7 Ad quid locator teneatur erga conductorem.
- 8 Declarantur cons. 95. Cravett. dec. 266. Vivij.
- 9 Ad effectum defalchi conductor teneatur denunciare locatori casum.
- 10 De Principis obligatione ad observandum contractum corresponsivum.
- 11 Declaratur materia pro veritate.

Cardin. de Luca de Locat. & Conduct.

DISC. III.

LOMELLINUS possidens titulo oneroso emptionis à Dataria Officium notariatus Ripertæ, illud ad novennium locavit pro menstrua pensione scutorum 32., Angelo de Prosperis, qui se ad solutionem obligavit, absque eo quod ex quacumque causa defalcum, seu pensionis remissionem pretendere posset; Cum autem ab aliquo tempore dicti officii conductores habentes in facultatibus cognoscendi tantum de causis nautarum & barcarolorum, sive alias ripalibus, & ad illud Ripertæ Tribunal pertinentibus, consueverint se intrudere in cognitione causarum non ripalium præsertim criminalium per Urbem, ex quibus notabile emolumentum resultabat, Superiores verò hoc affectu durante hujusmodi abusum prohibuissent; Hinc adversus locatorem conventam pensionem petentem, excipiebant conductoris interim defuncti hæredes de defalco, tam pro tempore decurso, quam in futurum decurrendo ob immutatum officii statum ex dicta prohibitione, sed rejecta per judicem primæ instantiæ hujusmodi exceptione, ac relaxato mandato executivo pro integra pensione interposita appellatione ad Cameram, assumpta fuit juxta stylum disputatio dubii, *An & quomodo esset inhibendum.*

Et pro locato e scribens dicebam, inhibendum esse ad devolutivum tantum, non autem ad suspensivum, itaut interim retardari non debeat executio obligationis cameralis excludentis appellationem suspensivam; cum hæc sit exceptio illiquida & altioris indaginis, ut in specialibus terminis hujus exceptionis defalchi non apte retardare executionem obligationis cameralis vel alterius processus executivi, & summarii quoties non est omnino clara, nullam postulans indaginem firmant *Larrea alleg. 21. numer. 6. cum sequen. Zacch. de oblig. Camer. quest. 18. numer. 27. adden. ad Gregor. decis. 235. numer. 6. Rora apud Barrot. decis. 295. numer. 13. & 14. decis. 11. numer. 5. & 42. numer. 2. apud eundem Zacchiam.*

Neque dubitari poterat de exceptionis turbiditate; Tum quia illiquidum erat, quale damnum ex hujusmodi prohibitione resultasset, & an esset intolerabile remissione dignum necne; Tum ob renunciationem huic exceptioni, omniumque casuum susceptionem, quam esse validam & omnino attendendam, rejectis contra iam sententibus plene firmant *Cappyc. larr. consult. 40. num. 7. cum sequen. Galeot. respons. fiscal. 17. numer. 49. & sequen. Larrea alleg. 17. num. 12. cum sequen. & num. 29. & alleg. 18. num. 9. cum sequen. apud quos concordantes.*

Præsertim stante amplitudine verborum, itaut dici non possit, id quod de simplici renunciatione habetur *dissequenti*, ut scilicet intelligatur de casibus frequentibus, & contingere solitis veri similiter prævisis, non autem de omnino insolitis, & qui verisimiliter cogitari non potuerunt, quoniam ubi verba renunciationis sunt ampla & nimis effranata, ut erant in proposita facti specie, in qua dictum erat suscipi omnes & quoscumque casus etiam insolitos & incogitatos, quamvis speciali mentione dignos, tunc enim renunciationem esse generaliter & indefinitè operativam firmant *Larrea, Cappyc. larr. & caseri ubi supra.*

A 3

Econ-